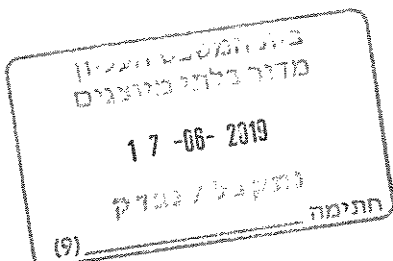


בית המשפט העליון
בג"ץ 4091/19
פלוגי נ. שר המשפטים
תאריך הגשה: 17/06/19

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית דין גבוה לצדק
בירושלים

המבקש:
(העותר)
מיכאל אדירעם, ת.ז. 051714749,
בעצמו,
מרח פלורנטין 50 תל אביב
ת.ד. 5252 תל אביב 6105201
טל. 058-4412345 072-2122272
פקס 03-6093077
adorahth@yahoo.com



- נגד -

המשיבים: 1. שר המשפטים

2. מחלקת החנינות במשרד המשפטים
3. היועץ המשפטי לממשלה
כולם על ידי פרקליטות המדינה – מחלקת הבג"צים
מרח' סלאח א דין, ירושלים

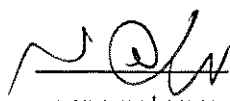


בקשה לאיסור פרסום פרטי המבקש (העותר)

כב' בית המשפט מתבקש בזה לאסור את פרסום שמו של המבקש וכל פרט מזהה אחר בעתירה נשוא הבקשה.

ואלה נימוקי הבקשה:

1. ענינה העיקרי של העתירה נשוא הבקשה הוא מחיקת הרשעתו של המבקש בתיק משנת 1998.
2. מטרתה של מחיקת ההרשעה בדין היא מתן אפשרות לאדם להשכיח את עברו ולהנות מ"דף נקי", בלי להזכיר את עברו, הואיל ומחיקה דינה כאילו העבירה לא נעברה כלל.
3. כעולה מתצהיר המבקש הנספח לבקשה כחלק בלתי נפרד ממנה, המבקש עותר למחיקה בין השאר כדי לאפשר לו "לנקות" את מנועי החיפוש באינטרנט, שמאפשרים לכל דיכפין בקלות רבה מאוד לאתר פרטים על עברו של המבקש. פרטים שהוא יהיה זכאי בדין שלא לחשפם ואף לפעול כנגד מי שמבקש לעשות בהם שימוש.
4. בין אם תתקבל עתירת המערער בין אם יזכה ל"מחיקה סטטוטורית" מדובר במועד קרוב מאוד.
5. עתירות המוגשות לכב' בית המשפט בדין הן פומביות וניתנות לעיון לגורמים שונים לרבות אמצעי התקשורת גם בטרם נתקבלה החלטה אם תתקבל.
6. חשיפת פרטי המבקש במסגרת העתירה תאייך לכאורה את יכולתו להימנע מאיזכור עברו והחשש הוא שכל פרסום בנוגע לה ישאר ברשת האינטרנט לזמן בלתי מוגבל אלא אם ינתן הצו המבוקש.
7. אין למבקש התנגדות שיתר פרטי העתירה, למעט פרטי זהותו, ישארו פומביים ובכך תאוזן זכותו של המבקש עם האינטרס הציבורי במלואו.
8. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.


מיכאל אדירעם,
המבקש

ת צ ה י ר

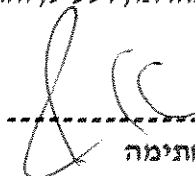
אני מיכאל אדירעם, ת.ז. 051714749 לאחר שהזהרתי לומר את האמת, וכי אני צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר כלהלן:

1. אני העותר בעתירה נגד שר המשפטים ואחרים בעתירה שענינה העיקרי הוא מחיקת הרשעתי בתיק פלילי משנת 1998. תצהירי זה הוא בתמיכה לבקשה לאיסור פרסום פרטי בעתירה לעיל.
2. מטרתה של מחיקת ההרשעה בדין היא מתן אפשרות לאדם להשכיח את עברו ולהנות מ"דף נקי", בלי להזכיר את עברו, הואיל ומחיקה דינה כאילו העבירה לא נעברה כלל.
3. אני עותר למחיקה בין השאר כדי לאפשר לי "לנקות" את מנועי החיפוש באינטרנט, שמאפשרים לכל דיכפין בקלות רבה מאוד לאתר פרטים על עברי. פרטים שאהיה זכאי בדין שלא לחשפם ואף לפעול כנגד מי שמבקש לעשות בהם שימוש.
4. בין אם תתקבל העתירה בין אם אזכה ל"מחיקה סטטוטורית" מדובר במועד קרוב מאוד.
5. עתירות המוגשות לכב' בית המשפט בדין הן פומביות וניתנות לעיון לגורמים שונים לרבות אמצעי התקשורת גם בטרם נתקבלה החלטה אם וכאשר תתקבל.
6. חשיפת פרטי במסגרת העתירה תאיין לכאורה את יכולתי להימנע מאיזכור עברי והחשש הוא שכל פרסום בנוגע לה ישאר ברשת האינטרנט לזמן בלתי מוגבל אלא אם ינתן הצו המבוקש.
7. אין לי התנגדות שיתר פרטי העתירה, למעט פרטי זהותי, ישארו פומביים ובכך תאוזן זכותי עם האינטרס הציבורי במלואו.


חתימת המצהיר/ה

אני הח"מ עו"ד אברהם שמעון מאשר בזה כי בתאריך 16.06.2019

הופיע בפני מר מיכאל אדירעם, המוכר לי באופן אישי ולאחר שהזהרתי כי עליו לומר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, אישר את נכונות הצהרתו, דלעיל, וחתם עליה בפני.


חתימה

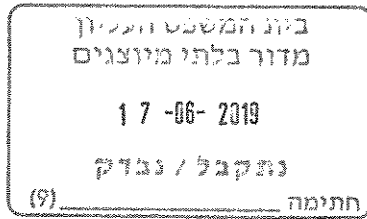
עו"ד אברהם שמעון

מ.ר. 38688

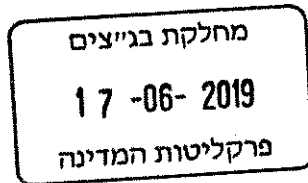
טל: 050-5664548
חותמת

בית המשפט העליון
בג"ץ 4091/19
פלוגי נ. שר המשפטים
תאריך הגשה: 17/06/19

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית דין גבוה לצדק
בירושלים



העותר: מיכאל אדירעם, ת.ז. 051714749
בעצמו,
מרח פלורנטין 50 תל אביב
ת.ד. 5252 תל אביב 6105201
טל. 058-4412345 072-2122272
פקס 03-6093077
adorahth@yahoo.com



- נגד -

המשיבים: 1. שר המשפטים
2. מחלקת החנינות במשרד המשפטים
3. היועץ המשפטי לממשלה
כולם על ידי פרקליטות המדינה – מחלקת הבג"צים
מרח' סלאח א דין, ירושלים

עתירה דחופה למתן צו על תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו על תנאי המכוון למשיבים כמפורט להלן, והמורה להם להתיצב וליתן טעם:

1. למשיבים 1 ו 2 מדוע לא ימליצו לפני כב' נשיא המדינה למחוק את הרשעתו של העותר בת.פ. (ת"א) 12780/97
2. למשיבים 1 ו 2 לבוא ולנמק מדוע לא יטפלו בבקשות חנינה ובכלל זה בקשות למחיקת הרשעה על פי הכללים הקבועים בחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) התשי"ט – 1958 (להלן: "חוק ההחלטות וההנמקות"), ובעיקר כשמדובר בבקשה חוזרת, בתוך זמן סביר של שלושה עד ששה חודשים, לכל היותר.
3. למשיב 3 לבוא ולנמק מדוע לא ימחק את הנחייתו בנוהל טיפול בבקשות חנינה (הנחייה 4.4000), סעיף 6 ס"ק ד' לפיה לא תטפל מחלקת החנינות בבקשה חוזרת לפני תום ששה חודשים מיום מתן תשובת הנשיא בבקשה קודמת, המגבילה, שלא כדין, את זכותו של אזרח לפנות בבקשה חוזרת.

חלק א – סדר הדברים

1. המערער, יליד 1953 (בן 66) שהיה עורך דין, הורשע בת.פ. (ת"א) 12780/97 במסגרת הסדר טיעון, בגין עבירות שנעברו בשנים 1990-1991. גזר דינו שכלל תקופת מאסר ניתן בתאריך 15.01.1998, אשר הסתיימה (לרבות שחרור ברישיון) בתאריך 29.7.1999. (נספח 1 לתצהיר העותר הרצ"ב בתמיכה לעתירה להלן: "התצהיר").

- בכפוף לאמור בתצהיר סעיף 3, במסגרת הסדר הטיעון נמחקה המילה "לקוחותיו" מכתב האישום נשוא התיק, והעבירות בהן הורשע העותר לא נגעו ללקוחות אשר קבלו ממשרדו שירות מקצועי. בעקבות ההרשעה הוצא העותר מלשכת עורכי הדין.
2. העותר פנה בבקשת ראשונה למחיקת ההרשעה בשנת 1999 אשר נדחתה לאחר מספר חודשים ללא הנמקה.
3. בתאריך 04.04.2017 הגיש העותר שנית בקשה למחיקת הרשעה (הבקשה על נספחיה רצ"ב לתצהיר ומסומנת 1). במועד זה נותרו קצת מעל שנתיים למועד מחיקת ההרשעה על פי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א 1981 (להלן: "חוק תקנת השבים"). לפי חישובי העותר המועד הוא סוף חודש יולי 2019 ואילו לפי חישובי המשיבה 2, (כפי שנאמר לו בשיחה עם שי, סעיף 5, להלן) נובמבר 2019. מדובר היה בהקלה של קצת יותר מ-10% מהתקופה הנקובה בחוק.
4. בתאריך 15.05.2017, נתקבל אצל העותר מכתב מלשכת כב' נשיא המדינה ובו הודע לו כי הבקשה נתקבלה אצל הנשיא. העותר סבר בטעות כי עבודת המשיבה 2 נסתיימה ונותרה רק החלטתו של כב' הנשיא. מאז ניסה העותר לברר את מצבה של בקשתו באופנים שונים בלשכת הנשיא אך לא קיבל כל תשובה ברורה.
5. בתאריך 24.08.2017, כאשר המבקש, כמו רוב עם ישראל, היה בחופשה ובדרכו לחוף הים, קיבל שיחת טלפון מאדם שהציג עצמו כשי ממחלקת החנינות, אשר העותר סבר בטעות שהיא מבית הנשיא, ושאל בסגנון אגב אורחא מדוע העותר זקוק למחיקת הרשעתו. העותר שלא הבין בדיוק, באותו מועד, את מהות השיחה השיב מהמותן שעמותות ציבוריות דלות משאבים שהוא בקשר איתן זקוקות לסיוע משפטי והוא ירצה גם לבקש את רשיון עריכת הדין חזרה. גם ציין, שוב בתשובה לשאלה, שיש פסיקה שמחזקת את מעמדו (בעניין קוסטין - מ.א.).
6. רק בתאריך 11.01.2018, כ-10 חודשים לאחר הגשת הבקשה, נשלח לעותר מכתב הדוחה את בקשתו מהנימוקים שפורטו במכתב (נספח 2 לתצהיר העותר) ואליהם יתייחס העותר בהמשך.
7. למרות שכאמור בבקשה למתן צע"ת סעיף 3, סבור העותר כי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה לא לטפל בבקשות חנינה חוזרות לפני עבור 6 חודשים ממועד תשובת הנשיא, נגועה בחוסר סמכות ובאי חוקיות, העדיף העותר להימנע בשלב זה מעימות על נושא זה ולכן הגיש את השגותיו על נימוקי דחיית בקשתו הקודמת ובקשתו החוזרת ב-1 לחודש אוגוסט 2018 (הבקשה על נספחיה רצ"ב לתצהיר ומסומנת "3"). מכתב לשכת נשיא המדינה שתוארך 15.8.2018 (נספח 4 לתצהיר), והמאשר את קבלת הבקשה, הגיע לעותר רק ב-27 בנובמבר 2018. משום מה, המכתב שנשלח לתיבת הדואר של העותר, חזר.
8. בסיפא לבקשה החוזרת מבקש העותר לראות בה גם התראה לפני הגשת עתירה בעניינו.
9. עד מועד הגשת העתירה כ-11 חודש מיום הגשת הבקשה החוזרת לא נתקבלה כל החלטה בעניינו של העותר, שבירר זאת קודם, טלפונית עם בית הנשיא. בשיחת טלפון קודמת שקיים העותר עם לשכת הנשיא לפני מספר חודשים נאמר לו שהטיפול בבקשות מסוג זה עלול לקחת שנה וגם שנתיים..

חלק ב' – לעניין מחיקת ההרשעה

10. משך הזמן הלא סביר ובניגוד לחוק ההחלטות וההנמקות, שנדרש למשיבה 2 לדון בבקשות החוזרות של העותר, כשהעותר, כמו מבקשים רבים אחרים, תלוי בתשובה לפרנסתו ולמהלך חיו, ידון בהרחבה בחלק הבא של העתירה, להלן.
11. לפי פרק ב' להנחיות היועץ המשפטי באשר לנוהל הטיפול בבקשות החנינה בסעיף 3 רשאת המשיבה 2 לפנות למבקש ולדרוש פרטים נוספים. הנחייה סבירה והגיונית שמתבקשת מטבע הדברים גם לולא הייתה קיימת במפורש.
- אבל הדרך שבה נעשתה הפנייה לעותר (סעיף 5, לעיל) הייתה בלתי מקובלת. היה על נציג המשיבה 2 להבהיר בכתב או אפילו בעל פה לעותר, את סמכותו, את מטרת פנייתו ולאפשר לו גם זמן סביר לנסח וליתן את תשובתו ולא ב"שליפה מן המותן" דרך שיחת אקראי. המשיבה 2 אינה יכולה לנהוג כמו שי ודרור (צמד שדרני רדיו שנדעו בשיחות טלפוניות בהפתעה לאישים וידוענים שונים, בשידור חי, תוך הצגת שאלות מביכות – מ.א.). העותר אמנם משפטן ובעל ניסיון מסוים בדרכי המשפט אבל גם אותו כמו כל אדם אחר ניתן לתפוס לא מוכן ובהפתעה.
- לעותר היו נימוקים רבים וטובים לבקשה, כפי שאכן פורטו בבקשה החוזרת (נספח 3), מעבר למה שנאמר בשיחה אך לא נתנה לו הזדמנות סבירה והוגנת להציגם בטרם ההחלטה בבקשה בנספח 1, ולכן נפגעה פגיעה קשה זכות הטיעון של העותר. לו היה העותר מיוצג, ספק רב מאוד אם היה מעז נציג המשיבה 2 לנקוט בדרך זו.
12. מסעיף 3 לתשובה מטעם כב' הנשיא בדחיית בקשתו של העותר (נספח 2) נטען כי די בהתיישנות העבירה כדי לספק את מרבית צרכיו של העותר. העותר פירט בהרחבה את נימוקיו לעניין זה בפרק ב לבקשתו החוזרת (נספח 3) ולפיכך יתייחס לכך כאן בתמצית;
13. בעידן שלנו, עידן האינפורמציה אין משמעות רבה לאי מסירת פרטי רישום פלילי כאשר דברים ניתנים בנקל לגישה בחיפוש במנוע החיפוש הפופולרי של חברת גוגל.
14. לו המחוקק סבר שדי בכך, לא היה טורח לקבוע הסדר נוסף למחיקת ההרשעה.
15. בעוד שהתיישנות מסייעת כטענת הגנה ומאפשרת לאדם להכחיש עבר פלילי, אין בה כדי להוות הגנה על שמו של אדם על דברים שנעשו בעבר הרחוק ואין להם רלבנטיות ממשית בהווה, למעט מתוך רצון להכפיש. כתב ההגנה שהוגש כמענה לתביעה שהגיש העותר, בגין פגיעה בפרטיות, והרצ"ב לנספח 3, בסעיפים 11 ו-12, מראה באיזו קלות ניתן לפגוע ולהכפיש אדם, למרות האיסור המוחלט הקיים על כך בסעיף 28 לחוק הגנת הפרטיות. קשה להעריך עד כמה השפיעה חשיפת עברו של העותר על גובה הפיצוי שנפסק לו בתביעה ההיא. מחיקת הרשעה שמשמעה שהעבירה כאילו לא נעברה מאפשרת לאדם גם את "הזכות להישכח" ולפעול לניקוי פרטים מן העבר במנועי החיפוש כדי שלא תהיה לכל הפחות גישה כה קלה לאינפורמציה מהסוג הזה. וכמובן שמחיקת הרשעה מקנה לכאורה את הזכות לאדם שנפגע מחשיפת עברו לתבוע את הפוגע בתביעה על פי חוק לשון הרע ו/או חוק הגנת הפרטיות.
16. שילוב סעיף 2 וסעיף 4 לתשובת הדחייה (נספח 2) של בקשת המחיקה, מעידה על כך שעניינה העיקרי של המשיבה 2 באותה פנייה טלפונית מפתיעה לעיל, הייתה לברר אם בכוונת העותר לבקש את החזרת רשיון עורך הדין שלו, פניה שנעשתה בדרך מאוד בעייתית.
17. מחיקת ההרשעה כשלעצמה, אינה מזכה את העותר בחידוש רשיונו. הסמכות הבלעדית לדון בכך היא של לשכת עורכי הדין, שהיא גוף סטטוטורי, בכפוף כמובן לביקורת שיפוטית. בכך חדרה

מערכת החנינות לתחומו של גוף אחר שהוא המוסמך בחוק לשקול את השיקולים הרלבנטיים למתן או אי מתן הרשיון.

18. אמנם, קיימת פסיקה ותיקה של בג"צ שמקלה, לכאורה, את מצבו של העותר לאחר מחיקת ההרשעה אך, כאמור, זהו נושא שמסור בלעדית לגוף סטטוטורי אחר ולביקורת שיפוטית שעשויה לפסוק בצורה כזו או אחרת בעניינו ואין שום סיבה שהמשיבים 1 ו-2, ינסו לשים כבלים על ידי הגופים המוסמכים לדון בשאלה זו ולנחש א-פריורי את תוצאת המחיקה.

19. יתרה מזו, בעתירה מנהלית שנדונה לאחרונה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, **סייג נגד הועד המרכזי של לשכת עורכי הדין**, עת"ם (תל אביב יפו) 18-10-37659, נדון ענינו של העותר שנדחה בבקשתו לחידוש רשיון עריכת הדין שלו, לאחר שהרשעתו התיישנה (אך לא נמחקה). בית המשפט הנכבד החזיר את הבקשה לדיון חוזר בלשכה הואיל ולשכת עורכי הדין לא לקחה בחשבון את משך הזמן שחלף מאז נעברה העבירה במניין השיקולים שלו, פרק זמן הקצר בהרבה מזה של העותר ובניגוד לעותר, לא היתה זו הרשעתו היחידה של מר סייג. השיקול של משך הזמן שחלף כעולה מהתשובה בנספח 3, לא עלה כלל בתשובת הדחייה שקיבל העותר בנספח 2, וכמו שהוא יפה ללשכת עורכי הדין קל וחומר שחייב היה להנחות את המשיבים 1 ו-2.

אליבא דפסק דין זה, גם אי מחיקת ההרשעה לא מונעת בהכרח את חידוש רשיונו של העותר אם וכאשר יבקש אותו.

20. אכן, נותר עוד זמן קצר עד למועד מחיקת ההרשעה הסטטוטורית הקבוע בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים וניתן לשאול מדוע מטריד העותר את יומנו העמוס של כב' בית המשפט העליון. והתשובה לכך היא שמחיקה סטטוטורית היא תלויה גורמים משתנים בהתאם למהות העבירה, משך תקופת המאסר וכו' ונתונה לכן לדיונים ופרשנויות לגופם של דברים. ההשוואה בין מחיקה "נשיאותית" למחיקה סטטוטורית דומה למדי להשוואה בין נישואין לבין מעמד ה"ידוע בציבור". כמו נישואין שיש להם תאריך יצירה ותאריך פקיעה, כך גם מחיקה נשיאותית שמהווה קביעה חלוטה החלה ממועד מסוים וחוסכת התדינויות ופרשנויות, וכמובן שוללת טענות עתידיות כמו "תום לב" במידת הצורך. לכן חשוב לעותר לקבל מחיקת הרשעה במסגרת בקשת חנינה גם במועד הקצר שנותר.

חלק ג' – משך הזמן שלוקח הטיפול בבקשות חנינה

21. החוק לתיקון סדרי המנהל (החלטות והנמקות) התשי"ט – 1958, חל על כל רשות מנהלית ובכלל זה על המשיבים 1 ו-2. סעיף 2 לחוק תוחם גם את מסגרת המועדים ואף כי סעיף קטן (ג) מאפשר חריגה מתחום המועדים עדיין גם בנסיבות הנקובות בסעיף 2(א)(3) נדרש עובד הציבור לפרט את המועד במידת האפשר. מהחוק עולה באופן ברור הדרישה מעובדי ציבור שלא לעכב תחת ידם החלטות לזמן ארוך ולא סביר.

22. אם כאשר מדובר בבקשת חנינה ראשונית, ניתן להבין התארכות מסוימת של הטיפול בבקשה עקב הצורך לאסוף נתונים וחוות דעת מגורמים שונים, הרי גם היא לא צריכה להימשך יותר על המידה בתקופתנו כשהכל ממוחשב והעברת החומר בין הרשויות נעשית בדרך אלקטרונית ברובה הגדול. כל שכן כאשר מדובר בבקשות חוזרות כשרובו ככולו של החומר הנדרש כבר מצוי בידי המשיבה 2.

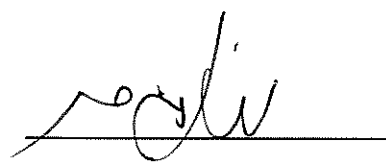
23. לעניות דעתו של העותר, הטיפול בבקשות מסוג זה, בעיקר בבקשות חוזרות לא צריך להימשך מעבר לשלושה עד ששה חודשים, ומשך הזמן שלקח למשיבים לטפל בבקשותיו חורג ביותר מתחום הסבירות.

24. העותר מניח שהמשיבה 2 תטען שהטיפול בבקשות נובע מן העומס המוטל עליה, טענה ביורוקרטית קלאסית. אך מסתבר כי בשנים האחרונות חזינו פעם אחר פעם כי בבקשות בעלות נראות ציבורית רבה, הטיפול בהן ארך חודשים ספורים, שבועות ואף ימים (ע"ע אהוד אולמרט). האם המשיבה 2 מתעדת בקשות על פי מידת הנראות הציבורית? האם תיעדוף מהסוג הזה הוא לגיטימי? האם נעשה נסיון רציני וממשי להגדיל תקנים עקב "העומס"?
25. הצורך בקציבת מועדים ובהתערבות שיפוטית יודגם גם להלן: לקראת יובל לעצמאות ישראל לפני מעל 20 שנה, פתחו מספר חברי כנסת ביוזמה לחוק חנינה כללית לרגל היובל בדומה לחנינה שנתנה לאחר מלחמת ששת הימים.
26. משרד המשפטים נעמד על רגליו. החשש היה שהחוק ייטיב עם מר אריה דרעי שריצה באותה עת תקופת מאסר. כמו כן היה חשש שהקריטריונים שיקבעו בחוק יביאו לשחרור אסירים שהאינטרס מחייב להשאירם בכלא. על כן שכנעו נציגי משרד המשפטים את חברי הכנסת להסיר את היוזמה והתחייבו לקבוע קריטריונים לחנינה סלקטיבית שלא תפגע באינטרס הציבורי.
27. הוקמה ועדה נכבדת של נציגי שב"ס המשטרה ומשרד המשפטים והם קבעו שבעדיפות ראשונה ישוחררו אסירים שזו היתה הרשעתם הראשונה, שלא עברו עבירות של אלימות ושתקופת מאסרם עד 3 שנות מאסר. גם העותר נכלל בקריטריון זה.
28. והנה עבר יום עצמאות היובל למדינה, עבר הקיץ ועברו גם החגים ושום דבר לא זו. עיתונאי "הארץ", דאז, מר גדעון אלון שפנה למשיבה 2 נענה שהעיכוב נובע "מהעומס". למיטב זכרוננו של העותר, הטיפול בתיקי החנינה האלה לא הסתיים גם ביום העצמאות הבא ה-51 למדינה, ולמיטב ידיעתו של העותר, רובם ככולם של האסירים שנכללו ב קריטריון "עדיפות הראשונה" שוחררו בדרך הרגילה (לרבות קיצור שליש ומינהלי) ולא זכו לשום הקלה או קיצור בעונש שלכאורה היו זכאים להם, עקב הסחבת.
29. המשיבה 2 ידעה או הייתה צריכה לדעת שאין באפשרותה לטפל בזמן סביר במסגרת שנת היובל, בתיקי החנינה הרבים שנוספו, אך לא הביאה זאת לידיעת חברי הכנסת ובכך הטעתה אותם וסכלה את רצונם של נבחרי הציבור. היא גם מוססה בכך החלטה של ועדה שהיא עצמה מנתה לצורך זה. לכל הפחות הייתה צריכה לחפש פתרון יצירתי כמו בקשה להוספת כוח אדם מקצועי זמני כדי לטפל בתיקים הרבים. אף עובד ציבור לא שילם על מחדל זה כל מחיר.
30. לאור כל הנאמר לעיל, יש מקום להתערבות שיפוטית שתחייב את המשיבים 1 ו-2, למסגרת זמנים כאמור בבקשה לצו על תנאי.

חלק ד' – חוקיות ההגבלה של פרק הזמן בין בקשות החנינה החוזרות

31. החקיקה הראשית בנושא החנינה מאוד בסיסית וכוללנית. ככל הנראה כי היסטורית סמכות החנינה הייתה "מעשה חסד" של המלך. ברצותו יתן ברצותו יסרב. הסמכות הזאת עברה לראש המדינה הרשמי הוא נשיא המדינה.
- ואולם, כיוון שראש המדינה בימינו, אינו הריבון בחסדי האל, אלא מי שנבחר ברצון העם, או נציגיו, הרי שסמכותו אינה שונה במהותה מסמכותה של כל רשות מינהלית אחרת, וכנגדה, כמובן, נוצרה זכותו של האזרח לפנות בבקשות חנינה; הסמכות של רשות מנהלית יוצרת את החובה לעשות בה שימוש על פי כל אמות המידה המנהליות המקובלות כולל חובת הנמקה, מועד סביר, תום לב, מידתיות וסבירות.

- לתוך הריק החקיקתי, נכנסו הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, המשיב 3, שהן הנחיות נוהליות פנימיות אך פורסמו לידיעת הציבור, כראוי.
32. דרך כלל, ההנחיות האלה אכן נוהליות ומסדירות את דרך עבודתה של המשיבה 2. ואולם הנחיית המשיב 3 בסעיף 6 ס"ק ד' לפיה לא תטפל מחלקת החנינות בבקשה חוזרת לפני תום ששה חודשים מיום מתן תשובת הנשיא בבקשה קודמת, חורגת מהתחום הצר הזה, ומשליכה ומגבילה ישירות את זכותו של אזרח לפנות בבקשת חנינה חוזרת. ובעיקר, כאשר מחברים זאת עם משך הזמן הלא מוגבל שנוטלת לעצמה המשיבה 2 לטפל בכל בקשה ובקשה, כמו במקרהו של העותר, ניתן למשוך את ענינו של מבקש עד שהבקשה תתייתר מעצמה בבחינת הבדיחה הידועה "עד שהכלב ימות או שהפריץ ימות".
33. ישנן דיעות שונות לגבי נושא ההנחיות המנהליות ונפקותן הנורמטיבית ויש המכנים אותם "חקיקה לא פורמלית", אך ככל שהן קרוב לודאי מחייבות את הרשות המינהלית, באיזו מידה הן יכולות לשנות או להגביל את זכות האזרח? דומה כי כבי' השופט בדימוס הפרופסור יצחק זמיר, במאמרו "הנחיות מינהליות" [הפרקליט לח (התשמ"ח) עמ' 18], אשר מצוטט גם במאמרו של מר יורם ארידור (הפרקליט מ"ג עמ' 57) "משמעותה המשפטית של חקיקה מינהלית לא-פורמלית" עמד על כך:
- "הרשות אינה רשאית להגביל את סמכותה כפי שנתנה לה בחוק, או לשנות את זכות האזרח, באמצעות הנחיות שהיא קבעה לעצמה"
34. אין חולק על כך שראוי לקבוע פרק זמן מסוים בין הגשת בקשה אחת לשנייה, אך האם בסמכותו של המשיב 3 לקבוע זאת במסגרת "הנחייה פנימית"? לעניות דעתו של העותר התשובה היא שלילית. הגבלה מעין זו על זכותו של אזרח, יכולה להתבצע אך ורק על ידי חקיקה. ראשית או משנית לפי העניין. ואולי הגיע הזמן שכל נושא הטיפול בבקשות החנינה יעשה בדרך חקיקתית מסודרת ויהיה נתון לפיקוח פרלמנטרי כמו גם שיפוטי.
- אשר על כן מתבקש כבוד בית המשפט להעניק לעותר את הסעדים המתבקשים בראש עתירה זו ולחייב את המשיבים בהוצאות המשפט.


מיכאל אדיר, העותר

ת צ ה י ר

אני מיכאל אדירעם, ת.ז. 051714749_ לאחר שהוזהרתי לומר את האמת, וכי אני צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר כלהלן:

1. אני העותר בעתירה נגד שר המשפטים ואחרים בעניין מחיקת הרשעה ועוד ותצהירי זה ניתן בתמיכה לעובדות הכלולות בעתירה והידועות לי ו/או למיטב ידיעתי זכרוני ואמונתי.
2. אני יליד 1953 (בן 66) בהיותי עורך דין, הורשעתי בת.פ. (ת"א) 12780/97 במסגרת הסדר טיעון, בגין עבירות שנעברו בשנים 1990-1991. גזר הדין שכלל תקופת מאסר ניתן בתאריך 15.01.1998, אשר הסתיימה (לרבות שחרור ברישיון) בתאריך 29.7.1999 (נספח 1 לתצהיר).
3. התברר לי כי התיק לעיל בווער והוא איננו ברשותי ולפיכך האמור להלן נסמך על מיטב זכרוני.
במסגרת הסדר הטיעון נמחקה המילה "לקוחותיו" מכתב האישום נשוא התיק, והעבירות בהן הורשעתי לא נגעו ללקוחות אשר קבלו ממשרדי שירות מקצועי. בעקבות ההרשעה הוצאתי מלשכת עורכי הדין.
4. פניתי בבקשה ראשונה למחיקת ההרשעה בשנת 1999 אשר נדחתה לאחר מספר חודשים ללא הנמקה.
5. בתאריך 04.04.2017 הגשתי שנית בקשה למחיקת הרשעה (הבקשה על נספחיה רצ"ב לתצהיר ומסומנת 1). במועד זה נותרו קצת מעל שנתיים למועד מחיקת ההרשעה על פי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א 1981 (להלן: "חוק תקנת השבים"). לפי חישובי המועד הוא סוף חודש יולי 2019 ואילו לפי חישובי המשיבה 2, (כפי שנאמר לי בשיחה עם שי, סעיף 7, להלן) נובמבר 2019. מדובר היה בהקלה של קצת יותר מ-10% מהתקופה הנקובה בחוק.
6. בתאריך 15.05.2017, נתקבל אצלי מכתב מלשכת כב' נשיא המדינה ובו הודע כי הבקשה נתקבלה אצל הנשיא. סברתי בטעות כי עבודת המשיבה 2 נסתיימה ונותרה רק החלטתו של כב' הנשיא. מאז ניסיתי לברר את מצבה של בקשתי באופנים שונים בלשכת הנשיא אך לא קיבלתי כל תשובה ברורה.
7. בתאריך 24.08.2017, כאשר, כמו רוב עם ישראל, הייתי בחופשה ובדרכי לחוף הים, קיבלתי שיחת טלפון מאדם שהציג עצמו כשי ממחלקת החנינות, אשר סברתי בטעות שהיא מבית הנשיא, ושאל בסגנון אגב אורחא מדוע אני זקוק למחיקת הרשעתי. לא הבנתי בדיוק, באותו מועד, את מהות השיחה והשיבותי מהמותן שעמותות ציבוריות דלות משאבים שאני בקשר איתן זקוקות לסיוע משפטי וכנראה שארצה גם לבקש את רשיון עריכת הדין חזרה. גם ציינתי, שוב בתשובה לשאלה, שיש פסיקה שמחזקת את מעמדי (בעניין קוסטין - מ.א.).
8. רק בתאריך 11.01.2018 כ-10 חודשים לאחר הגשת הבקשה, נשלח אלי מכתב הדוחה את בקשתי מהנימוקים שפורטו במכתב (נספח 2 לתצהיר) ואליהם אתיחס בהמשך.
9. למרות שכאמור בבקשה למתן צע"ת סעיף 3, אני סבור כי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה לא לטפל בבקשות חנינה חוזרות לפני עבור 6 חודשים ממועד תשובת הנשיא, נגועה בחוסר סמכות ובאי חוקיות, העדפתי להימנע בשלב זה מעימות על נושא זה ולכן הגשתי את השגותי על נימוקי דחיית בקשתי הקודמת ובקשתי החוזרת ב-1 לחודש אוגוסט 2018 (הבקשה על נספחיה רצ"ב לתצהיר ומסומנת "3"). מכתב לשכת נשיא

- המדינה שתוארך 15.8.2018 (נספח 4 לתצהיר), והמאשר את קבלת הבקשה, הגיע לידי רק ב-27 בנובמבר 2018. משום מה, המכתב שנשלח לתיבת הדואר שלי, חזר.
10. בסיפא לבקשה החוזרת ביקשתי לראות בה גם התראה לפני הגשת עתירה בעניין.
11. עד מועד הגשת העתירה כ-11 חודש מיום הגשת הבקשה החוזרת לא נתקבלה כל החלטה בענייני, ביררתי זאת קודם, טלפונית עם בית הנשיא. בשיחת טלפון קודמת שקיימתי עם לשכת הנשיא לפני מספר חודשים נאמר לי שהטיפול בבקשות מסוג זה עלול לקחת שנה וגם שנתיים..
12. לעניות דעתי, משך הזמן שנדרש למשיבה 2 לדון בבקשות החוזרות שלי הוא לא סביר במידה רבה ביותר בהיותו בניגוד לחוק ההחלטות וההנמקות, כשאני, כמו מבקשים רבים אחרים, תלוי בתשובה לפרנסתי ולמהלך חיי. הנימוקים המשפטיים יפורטו בגוף העתירה.
13. לפי פרק ב' להנחיות היועץ המשפטי באשר לנוהל הטיפול בבקשות החנינה בסעיף 3 רשאית המשיבה 2 לפנות למבקש ולדרוש פרטים נוספים. הנחייה סבירה והגיונית שמתבקשת מטבע הדברים גם לולא הייתה קיימת במפורש.
- אבל הדרך שבה נעשתה הפנייה אלי (סעיף 7, לעיל) הייתה בלתי מקובלת. היה על נציג המשיבה 2 להבהיר לי בכתב או אפילו בעל פה, את סמכותו, את מטרות פנייתו ולאפשר לי גם זמן סביר לנסח וליתן את תשובתי ולא ב"שליפה מן המותן" דרך שיחת אקראי.
- המשיבה 2 אינה יכולה לנהוג כמו שי ודרור (צמד שדרני רדיו שנודעו בשיחות טלפוניות בהפתעה לאישים וידוענים שונים, בשידור חי, תוך הצגת שאלות מביכות – מ.א.). אני אמנם משפטן ובעל ניסיון מסוים בדרכי המשפט אבל גם אותיכמו כל אדם אחר ניתן לתפוס לא מוכן ובהפתעה.
- יש לי נימוקים רבים וטובים לבקשה, כפי שאכן פורטו בבקשה החוזרת (נספח 3), מעבר למה שנאמר בשיחה אך לא נתנה לי הזדמנות סבירה והוגנת להציגם בטרם ההחלטה בבקשה בנספח 1, ולכן נפגעה פגיעה קשה זכות הטיעון שלי. לו הייתי מיוצג, ספק רב מאוד אם היה מעז נציג המשיבה 2 לנקוט בדרך זו.
14. מסעיף 3 לתשובה מטעם כב' הנשיא בדחיית בקשתי (נספח 2) נטען כי די בהתיישנות העבירה כדי לספק את מרבית צרכיו של העותר. פירטתי בהרחבה את נימוקי לעניין זה בפרק ב לבקשתי החוזרת (נספח 3) ולפיכך אתייחס לכך כאן בתמצית;
15. בעידן שלנו, עידן האינפורמציה אין משמעות רבה לאי מסירת פרטי רישום פלילי כאשר דברים ניתנים בנקל לגישה בחיפוש במנוע החיפוש הפופולארי של חברת גוגל.
16. בעוד שהתיישנות מסייעת כטענת הגנה ומאפשרת לאדם להכחיש עבר פלילי, אין בה כדי להוות הגנה על שמו של אדם על דברים שנעשו בעבר הרחוק ואין להם רלבנטיות ממשית בהווה, למעט מתוך רצון להכפיש. כתב ההגנה שהוגש כמענה לתביעה שהגשתי, בגין פגיעה בפרטיות, והרצ"ב לנספח 3, בסעיפים 11 ו-12, מראה באיזו קלות ניתן לפגוע ולהכפיש אדם, למרות האיסור המוחלט הקיים על כך בסעיף 28 לחוק הגנת הפרטיות. קשה להעריך עד כמה השפיעה חשיפת עברי על גובה הפיצוי שנפסק לי בתביעה ההיא. מחיקת הרשעה שמשמעה שהעבירה כאילו לא נעברה מאפשרת לאדם גם את "הזכות להישכח" ולפעול לניקוי פרטים מן העבר במנועי החיפוש כדי שלא תהיה לכל הפחות

גישה כה קלה לאינפורמציה מהסוג הזה. וכמובן שמחיקת הרשעה מקנה לכאורה את הזכות לאדם שנפגע מחשיפת עבור לתבוע את הפוגע בתביעה על פי חוק לשון הרע ו/או חוק הגנת הפרטיות.

17. שילוב סעיף 2 וסעיף 4 לתשובת הדחייה (נספח 2) של בקשת המחיקה, מעידה על כך שעניינה העיקרי של המשיבה 2 באותה פנייה טלפונית מפתיעה לעיל, הייתה לברר אם בכוונתי לבקש את החזרת רשיון עורך הדין שלו, פניה שנעשתה בדרך מאוד בעייתית.

18. אכן, נותר עוד זמן קצר עד למועד מחיקת ההרשעה הסטטוטורית הקבוע בחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים וניתן לשאול מדוע אני מטריד את יומנו העמוס של כב' בית המשפט העליון.

והתשובה לכך היא שמחיקה סטטוטורית היא תלוית גורמים משתנים בהתאם למהות העבירה, משך תקופת המאסר וכו' ונתונה לכן לדיונים ופרשנויות לגופם של דברים. ההשוואה בין מחיקה "נשיאותית" למחיקה סטטוטורית דומה למדי להשוואה בין נישואין לבין מעמד ה"ידוע בציבור". כמו נישואין שיש להם תאריך יצירה ותאריך פקיעה, כך גם מחיקה נשיאותית שמהווה קביעה חלוטה החלה ממועד מסוים וחוסכת התדינויות ופרשנויות, וכמובן שוללת טענות עתידיות כמו "תום לב" במידת הצורך. לכן חשוב לי לקבל מחיקת הרשעה במסגרת בקשת חנינה, גם במועד הקצר שנוותר.

19. לעניות דעתי, הטיפול בבקשות מסוג זה, בעיקר בבקשות חוזרות לא צריך להימשך מעבר לשלושה עד ששה חודשים, ומשך הזמן שלקח למשיבים לטפל בבקשותי חורג ביותר מתחום הסבירות.

20. אני מניח שהמשיבה 2 תטען שהטיפול בבקשות נובע מן העומס המוטל עליה, טענה ביורוקרטית קלאסית. אך מסתבר כי בשנים האחרונות חזינו פעם אחר פעם כי בבקשות בעלות נראות ציבורית רבה, הטיפול בהן ארך חודשים ספורים, שבועות ואף ימים (ע"ע אהוד אולמרט). האם המשיבה 2 מתעדת בקשות על פי מידת הנראות הציבורית? האם תיעודן מהסוג הזה הוא לגיטימי? האם נעשה ניסיון רציני וממשי להגדיל תקנים עקב "העומס"?

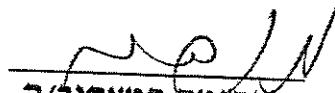
21. גם סעיפים 21-25 להלן מבוססים על מיטב זכרוני אמונתי וידיעתי בהעדר מסמכים רלבנטיים ברשותי; הצורך בקציבת מועדים ובהתערבות שיפוטית יודגם גם להלן: לקראת יובל לעצמאות ישראל לפני מעל 20 שנה, פתחו מספר חברי כנסת ביוזמה לחוק חנינה כללית לרגל היובל בדומה לחנינה שנתנה לאחר מלחמת ששת הימים.

22. משרד המשפטים נעמד על רגליו. החשש היה שהחוק ייטיב עם מר אריה דרעי שריצה באותה עת תקופת מאסר. כמו כן היה חשש שהקריטריונים שיקבעו בחוק יביאו לשחרור אסירים שהאינטרס מחייב להשאירם בכלא. על כן שכנעו נציגי משרד המשפטים את חברי הכנסת להסיר את היוזמה והתחייבו לקבוע קריטריונים לחנינה סלקטיבית שלא תפגע באינטרס הציבורי.

23. הוקמה ועדה נכבדת של נציגי שב"ס המשטרה ומשרד המשפטים והם קבעו שבעדיפות ראשונה ישוחררו אסירים שזו היתה הרשעתם הראשונה, שלא עברו עבירות של אלימות ושתקופת מאסרם עד 3 שנות מאסר. גם אני נכללתי בקריטריון זה.

24. והנה עבר יום עצמאות היובל למדינה, עבר הקיץ ועברו גם החגים ושום דבר לא זז. עיתונאי "הארץ", דאז, מר גדעון אלון שפנה למשיבה 2, לבקשתי, נענה שהעיכוב נובע

"מהעומס". למיטב זכרוני, הטיפול בתיקי החנינה האלה לא הסתיים גם ביום העצמאות
הבא ה-51 למדינה, ולמיטב ידיעתי, רובם ככולם של האסירים שנכללו ב קריטריון
"עדיפות הראשונה" שוחררו בדרך הרגילה (לרבות קיצור שליש ומינהל) ולא זכו לשום
הקלה או קיצור בעונש שלכאורה היו זכאים להם, עקב הסחבת.
25. למיטב הבנתי ואמונתי, המשיבה 2 ידעה או הייתה צריכה לדעת שאין באפשרותה לטפל
בזמן סביר במסגרת שנת היובל, בתיקי החנינה הרבים שנוספו, אך לא הביאה זאת
לידיעת חברי הכנסת ובכך הטעתה אותם וסכלה את רצונם של נבחרי הציבור. היא גם
מוססה בכך החלטה של ועדה שהיא עצמה מנתה לצורך זה. לכל הפחות הייתה צריכה
לחפש פתרון יצירתי כמו בקשה להוספת כוח אדם מקצועי זמני כדי לטפל בתיקים
הרבים. אף עובד ציבור לא שילם על מחדל זה כל מחיר.


חתימת המצהיר/ה

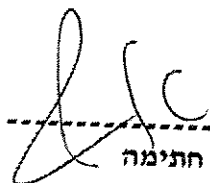
אני הח"מ עו"ד אברהם שמעון מאשר בזה כי בתאריך 16/06/2019

הופיע בפני מר מיכאל אדירעם המוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת
וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, אישר את נכונות הצהרתו, דלעיל, וחתם
עליה בפני.

עו"ד אברהם שמעון

מ.ר. 38688

טל: 050-5664548


חתימה

.....
חותמת

-3-

12. חגשת תביעה זו ע"י תובע שהורשע בפלילים ובדין המשמעתי של עורכי הדין ברף החמור ביותר, מלמדת על חוסר ועם חלב של התובע. בכל הכבוד, כאשר ביחס לתובע קיימים פרסומים כל כך חמורים, זה אבסורדי וחסר בסיס על פניו לטעון ששיחת טלפון שחתקיימה בין התובע לבין שחל (כאשר שום צד גי לא ידע על קיומה), תיפגע "קשות" בעבודתו ובשמו הטוב של התובע.

התייחסות פרטנית לסעיפי כתב התביעה

מבלי לגרוע מכל האמור והנמנע לעיל, להלן התייחסותה הפרטנית של שחל לסעיפי התביעה:

13. בכפוף לאמור בכתב הגנה זה, סעיף 1 לכתב התביעה מוכחש מחוסר ידיעה.

14. בכפוף לאמור בכתב הגנה זה, סעיף 2 לכתב התביעה לא מוכחש.

15. בכפוף לאמור בכתב הגנה זה, סעיף 3 לכתב התביעה מוכחש.

16. בכפוף לאמור בכתב הגנה זה, סעיף 4 לכתב התביעה מוכחש.

17. בכפוף לאמור בכתב הגנה זה, סעיף 5 לכתב התביעה מוכחש מחוסר ידיעה.

18. בכפוף לאמור בכתב הגנה זה, סעיף 6 לכתב התביעה מוכחש.

19. בכפוף לאמור בכתב הגנה זה, סעיף 7 לכתב התביעה מוכחש.

לכן, כבי בימ"ש מתבקש לדחות את התביעה ולחייב את התובע בחוצאות ושכיס עו"ד.


 ליב פריד, עו"ד
 בייב שחיל טלרפואה בע"מ


 מיקי ביטון, עו"ד

תיוכ, 22 בנובמבר 2017